

TALEPAPIR

”Det talte ord gælder”

Spørgsmål

Samrådsspørgsmål J

I Limfjorden har NGO'en North Nature hentet 1.300 spøgelsesnet op på land, der var efterladt på bunden af fjorden. De estimerer, at der er stadig er mindst 5.000 efterladte net tilbage i Limfjorden. Limfjordsrådet har modtaget indberetninger fra dykkerforeninger og andre frivillige om mere end 400 net på bunden af de danske farvande uden for Limfjorden. Dertil har DTU Aqua estimeret, at der ligger omkring 49.000 spøgelsesnet i alle danske farvande. På trods af det har danske erhvervsfiskere kun indberettet om 18 tabte fiskeredskaber i perioden 2020-2024, selvom det i hele perioden har været lovpligtigt for erhvervsfiskere at indberette om tabte redskaber jf. ministerens svar i MOF alm. del – spørgsmål 1068. Hvad er ministerens holdning til, at der er så stor en uoverensstemmelse imellem indberetninger fra erhvervsfiskere, fund og estimerer? Der henvises til artiklerne ”Folk grinede og troede ikke på dem. Efter 1300 fund er der ingen, der griner mere”, Nordjyske.dk, den 10. august 2024, ”Limfjorden er Hjem søgt af Spøgelsesnet”, Limfjordsrådet, 2024 og rapporten ”Ghost nets in Danish waters”, DTU Aqua Report no. 394-2021, National Institute of Aquatic Resources, Technical University of Denmark.

Samrådsspørgsmål K

Vil ministeren tage initiativ til at lave et pantsystem, en mærkningsordning og/eller en sanktionsordning med henblik på at forebygge, at fiskenet bliver efterladt på bunden af vores farvande?

Samrådsspørgsmål L

Hvordan mener ministeren, at vi skal få lokaliseret og opsamlet de spøgelsesnet, der ligger i danske farvande, som dræber både fisk og havpattedyr og med tiden bliver nedbrudt til mikroplast?

Svar

Regeringen deler ønsket om et renere hav fri for spøgelsesnet. For ligesom plastik og andet affald ikke hører til i naturen på land, hører spøgelsesnet og andet affald heller ikke til i havet.

DTU Aqua's seneste kortlægning fra 2020 og 2021 viser, at man ville fange ca. 49.000 efterladte net eller net-stykker, hvis hele det danske farvand blev gennemløst.

Det er et problem af to grunde:

For det første fortsætter de her net med at fiske.

Hvis de mister på sandbunden, vil nettene ofte rulle sig sammen på havbunden og fortsætte med at fange fladfisk og krebsdyr, som bevæger sig på bunden.

Hvis nettene derimod mister på rev eller skibsvrag, kan de forblive udspændt og i længere tid "fiske" fisk, fugle, marsvin og sæler.

Rev og skibsvrag tiltrækker masser af marine dyr, som søger føde og skjul, men altså kan ende med at sidde fast og dø i de efterladte garn.

Det andet store problem er, at mistede fiskeredskaber er marint affald i vores farvande – og at de her net primært er lavet af plastik. I Danmark lever vi ikke op til god miljøtilstand i de danske områder – heller ikke hvad angår marint affald på vores strande eller havbund.

Ser vi på tallene i den nationale overvågning for marint affald kan vi se, at en fjerdedel af det affald, der skyller i land på strandene langs Nordsøen og Skagerrak er fiskerirelateret. På europæisk plan anslås en tredjedel af det marine affald i havet at stamme fra fiskeriet.

De efterladte fiskeredskaber bliver gradvist nedbrudt og resulterer i mikroplast, der spreder sig i havmiljøet. Det er et problem, vi endnu ikke fuldt ud kender omfanget eller effekterne af.

I sidste uge deltog jeg i biodiversitetsmøde i Columbia – COP16 – og her havde jeg muligheden for at have en diskussion om plastik med FN's generalsekretær. Han påpegede, at hvis vi fortsætter den plastikforurening, der sker nu, vil vi i 2050 have mere plastik end fisk i verdenshavene. Vi kender ikke effekten af det problem, men det kan anses at være ganske alvorligt, og vi er derfor nødt til at se på, hvordan vi løser bedre end i dag.

Derfor er der også tale om et problem, som vi bliver nødt til at se videre på, hvordan vi bedst løser. Og som jeg synes, vi skal drøfte nærmere i de kommende forhandlinger om fremtidens fiskeri. Jeg vil derfor heller ikke i dag lægge mig fast på præcist hvilke greb, vi bør tage, da jeg mener, vi bør tage det sammen ved forhandlingsbordet med Folketingets partier.

Jeg bliver i det første spørgsmål spurgt til min holdning til, at der er uoverensstemmelse imellem på den ene side indberetninger fra erhvervsfiskere for tabte fiskeredskaber og på den anden side fund og estimater for tabte fiskeredskaber.

Erhvervsfiskerne har siden 1992 haft pligt til at indberette tabte fiskeredskaber til Landbrugs- og Fiskeristyrelsen. Dette krav har først været gældende for fritidsfiskere fra august 2023. Landbrugs- og Fiskeristyrelsen har oplyst, at der i perioden 2020-2024 er indberettet 18 tabte erhvervsfiskeredskaber og 41 tabt af fritidsfiskere i de indre danske farvande.

Når DTU Aqua estimerer, at der er 49.000 net eller net-stykker, er der tale om net eller stykker af net, der er akkumuleret over lang tid.

Ifølge DTU Aqua er meget af det net, der ligger i vandet i fx Limfjorden eller ved Bornholm, af ældre dato og fra fiskeriets storhedstid for ca. 30 år siden. Meget er derfor tabt inden, der kom en registreringspligt.

DTU peger også på, at der kan være en underestimering af tallene inden for garnfiskeriet, men peger samtidigt på, at antallet af erhvervsfiskefartøjer er reduceret med 60 pct. over de sidste 25 år. De konkluderer altså ikke, at der nødvendigvis er en stor uoverensstemmelse mellem indberetninger og virkeligheden.

Manglende viden om pligten til at indberette eller manglende erfaring, når net fx skal fiskes op – fx hos nye og uerfarne fiskere - kan dog potentielt øge risikoen for, at redskaber mistes og antallet af spøgelsesnet derved øges.

Dertil har fritidsfiskerne – som tidligere nævnt – kun haft forpligtelsen til at indberette mistede redskaber siden 2023.

Det er selvfølgelig afgørende, at fiskerne kender til pligten om indberetning – og at indberetningen af tabte fiskeredskaber er en helt naturlig del af deres praksis.

Jeg bliver også spurgt til, *om jeg vil tage initiativ til at lave et pantsystem, en mærkningsordning og/eller en sanktionsordning.*

Der er allerede i dag en *mærkningsordning*. Der er krav om mærkning af både erhvervsfiskernes og fritidsfiskernes redskaber. De skal mærkes med gyldigt fiskerinummer, navn og adresse, så fiskerikontrollen kan se, hvem der ejer fiskeredskabet, hvis de finder det ude i havet.

Det giver fiskerikontrollen mulighed for sanktionering, hvis et fiskeredskab findes efterladt uden at være indberettet. Jeg skal for god ordens skyld nævne, at det er regler, der hører under ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri.

Med hensyn til spørgsmålet om et *pantsystem* mener jeg ikke, vi skal indføre sådan et på nuværende tidspunkt. Men jeg er åben for idéer og vil meget gerne diskutere det videre og høre plusser og minusser.

Blandt andet er mange net så dyre, at mange erhvervsfiskere reparerer på dem i årevis – der kan altså gå mange år fra, at en fisker køber et nyt net til, at han får behov for at aflevere et net tilbage og få udbetalt pant fra producenten.

Men der er allerede igangsat initiativer for håndteringen af brugte fiskeredskaber. Fra 1. januar 2025 træder et nyt udvidet producentansvar for fiskeredskaber i kraft. Det betyder, at producenter af fiskeredskaber skal afholde omkostninger til affaldshåndtering af udtjente redskaber.

Konkret i Danmark betyder det, at erhvervsfiskere uden omkostninger kan aflevere affald – dvs. udtjente eller ødelagte fiskeredskaber – på 16 havne i Danmark.

Producenter af fritidsfisker- og lystfiskerudstyr er fra 1. januar forpligtet til at etablere ordninger, hvor de tager deres egne produkter tilbage, når de er blevet til affald. Det kan de vælge at gøre ved fx brug af pant-ordninger eller andre økonomiske incitamenter.

Producenterne skal også betale til en oplysningsindsats målrettet fiskerne om, at fiskeredskaberne skal retur – ikke efterlades i naturen eller i havet.

Det udvidede producentansvar er EU-regler, hvorfor en fælles europæisk indsats forhåbentlig også vil forebygge forekomst af spøgelsesnet, som ender i de danske farvande, men stammer fra andre lande.

Jeg bliver også spurgt til, hvordan jeg mener, vi skal få lokaliseret og opsamlet de spøgelsesnet, der findes derude i dag.

Vi ved generelt alt for lidt om vores havbund. Derfor har vi også i aftalekredsen for Havnaturfonden afsat en hel del midler til netop mere kortlægning. Igennem denne kortlægning får vi ikke kun viden om naturtyper, men også om, hvad der ellers observeres på havbunden. Både vrage, affald og biodiversitet.

Derudover er der en stor lokal viden om, hvor spøgelsesnettene og vrage er.

Jeg synes derfor, at vi skal fortsætte med at støtte de gode projekter, som gør en kæmpe indsats for at få ryddet op derude.

I august hev en enkelt fisker på få uger 45 kilometer spøgelsesnet op af Limfjorden. Det er siden blevet til opfiskning af i alt 1300 spøgelsesnet, som

foreningen North Nature har stået bag, og som spørgeren også henviser til i sit spørgsmål.

Jeg noterer mig, at foreningen forventer at kunne gøre hele Limfjorden fri for spøgelsesnet for de 4 mio. kr., som de har fået gennem EHFAF-programmet [Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond], som finansieres af staten og EU. For perioden 2021-2024 er der i EHFAF-programmet afsat 12 mio. kr. til tiltag om fjernelse og forebyggelse af spøgelsesnet.

Jeg mener, at det er et godt eksempel på, at vi skal fortsætte med at støtte, at spøgelsesnet bliver fisket op der, hvor problemerne for alvor er. Herudover fisker Fiskeristyrelsen i gennemsnit ca. 1000 tabte, efterladte og ulovligt opsatte redskaber op årligt.

Inden længe skal regeringen forhandle fremtidens fiskeri og herunder det næste EHFAF-program med alle de partier, der vil.

Så hvis I er enige, så synes jeg, som jeg også var inde på indledningsvist, at vi skal bære dette vigtige spørgsmål ind i de kommende fiskeriforhandlinger for at sikre fortsat mulighed for finansiering til konkrete tiltag.